

Tvrdě, že byl chováním se žalované přinucen zrušiti služební poměr, domáhal se žalobce, hospodářský správce, na žalované statkáře náhrady škody a dalších požitků. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, ježto byla podána po šestiměsíční lhůtě § 33 zákona o statkových úřednících ze dne 13. ledna 1914, čís. 9 ř. zák.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po právní stránce dlužno vycházeti z dovolatelova přednesu, že žalovaná žalobci dne 7. června 1922 nadávala a »na minutu« ho vyhnala a že 18. června 1922 tři dělníci k příkazu žalované hrozili žalobci »že s ním bude zle, kdyby místo své ihned neopustil«. Nejpozději 18. června 1922 musil se tedy žalobce dle svého vlastního přednesu považovati za propuštěna a proto nižší soudy žalobu, podanou teprve 13. ledna 1923, tedy po uplynutí šestiměsíční lhůty § 33 zák. ze dne 13. ledna 1914, čís. 9 ř. zák. o statkových úřednících, právem zamítly jako opožděnou. Stížností, kterou žalobce podal na okresní politickou správu, nebyla tato lhůta přerušena ani stavena. Ke stížnosti ve smyslu § 22 zákona ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. z. a n. o hospodaření na zabraném majetku pozemkovém jest zaměstnanec ovšem oprávněn vždy, kdykoli se domnívá, že byl propuštěn z důvodu uvedeného v tomto ř. Ale nezbytným předpokladem takové stížnosti je, aby bylo vůbec možno a myslitelné, že byl zaměstnanec propuštěn proto, že plnil povinnosti, jež mu ukládá onen zákon. O povinnostech zaměstnanců jedná však jen § 7, kde se stanoví, že zaměstnanci jsou povinni, umožniti a účinně podporovati služební výkony dozorčích osob a zodpověděti všechny dotazy jejich přesně, úplně a podle nejlepšího vědomí správně, dále hlásiti na vybídnutí dozorčí osobě závady, jež mohou podstatně zmenšiti hodnotu zabraného majetku neb ohroziti dosažení průměrné a povahou pozemků odůvodněné sklizně. Tento § chrání toliko zaměstnance, který jednal dle § 7 onoho zákona, t. j. který učinil oznámení dozorčímu úřadu na jeho vybídnutí, nikoli zaměstnance, který svého zaměstnavatele z vlastního popudu udává (viz rozh. nejv. správ. s. ze dne 7. června 1924, č. 10.413 a nejvyš. soudu ze dne 4. června 1925, č. Rv II 368/25). Z rozhodnutí nejvyššího správního soudu ze dne 1. září 1924, čís. 14.753/24, které v první stolici bylo přečteno, je zřejmo, že dovolatel ve své stížnosti sám výslovně seznal, že podnikl kroky, o nichž se domníval, že byly pravým důvodem jeho propuštění bez vyzvání příslušného úřadu. Jedná se tedy v tomto případě o stížnost, která zřejmě již dle svého obsahu nespadá pod ustanovení ř. 22 zákona čís. 118/20 a proto nelze mluvit o jejím odkladném účinku. Za tohoto stavu věci není odvolací řízení vadným proto, že nebyly provedeny důkazy o tom, zdali dovolatel ze služby byl propuštěn čili nic.

Čís. 5709.

Společenstva podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.

Pokud nelze vzhledem ku stanovám družstva v tom, že člen družstva z usnesení představenstva, měnicího původní příděl bytu, neodvolal se

k valné hromadě, nýbrž podal žalobu na odevzdání bytu, spatřovati důvod k vyloučení člena z družstva.

Usnesení valné hromady společenstva o vyloučení člena mohou soudy přezkoumávati i po stránce věcné.

(Rozh. ze dne 28. ledna 1926, Rv II 785/25.)

Žalobce byl členem žalovaného bytového družstva. Na mimořádné valné hromadě dne 25. července 1924 žalované družstvo žalobce z družstva vyloučilo, ježto se neodvolal proti změně přidělu bytů k valné hromadě družstva, nýbrž přímo podal na družstvo žalobu (děj této žaloby jest vylíčen v rozhodnutí čís. sb. 4584). Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném družstvu, by bylo zjištěno, že usnesení mimořádné valné hromady žalovaného družstva ze dne 25. července 1924, kterým byl žalobce z členství žalovaného družstva vyloučen, se zrušuje jako neplatné a žalované družstvo jest povinno to uznati. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolatel shledává nesprávné posouzení věci po právní stránce v tom, že prý usnesení valné hromady o vyloučení člena může býti soudem přezkoumáváno jen po stránce formální nikoli však věcné, a že opačný názor přiči se myšlence samosprávy družstva, jehož nejvyšším orgánem jest valná hromada. Dle §u 1 zákona o společenstvech ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. řídí se poměry členstva především dle smlouvy společenstevní. Tudíž i valná hromada musí se řídit touto smlouvou (stanovami), a, porušila-li svým usnesením tuto smlouvu, nemůže býti tomu, kdo tím jest dotčen, bráněno, by se domáhal ochrany soudní (§ 19 obč. zák.). Neporuší-li valná hromada usnesením svým smlouvu společenstevní a práva jednotlivým členům z ní plynoucí, nemůže se člen usnesení tomuto vzpírati, neboť tím by si osoboval právo dle stanov mu nepřislušející, totiž řídití svémocně počiny společenstva. V tomto případě jde o to, zda valná hromada ze dne 25. července 1924, usneši se na vyloučení žalobce ze členství, jednala dle stanov. či zda porušila individuální práva žalobcova. Proto právem soudové nižších stolic ono usnesení valné hromady přezkoumávali po stránce věcné. Opak nelze dovozovati z §u 15 čís. 13 stanov, dle něhož rozhodnutí o stížnostech na vedení správy a na usnesení představenstva a dozorčí rady a o sporech z poměru společenstevního náleží do oboru působnosti valné hromady. Tímto odstavcem stanov není členům zavazně uloženo, aby své spory vznášeli na valnou hromadu. Dle §u 5 čís. 4 zákona o společenstvech jest stanovám družstva vyhraženo stanoviti podmínky, za nichž může býti člen ze společenstva vyloučen. Předpisů, jaké na příklad má čl. 125 a 128 obč. zák., zákon o společenstvech nemá. Ve stanovách žalovaného družstva jest především ustanovení §u 15 čís. 8, dle něhož vylučovati členy náleží do oboru působnosti valné hromady. V §u 18 druhý odstavec stanov v novém znění jest stanoveno,

že valná hromada musí vyloučiti člena, dopustil-li se nepoctivého skutku vůči družstvu, neplnil-li povinnosti uložené mu stanovami atd. Dovolatel snaží se dovoditi, že z volby výrazu »musí« oproti původnímu znění »může« jest nutno dovozovati, že valná hromada může také z jiných důvodů, než které jsou uvedeny v §u 18 stanov, členy vylučovati, že však v případech §u 18 tak učiniti musí. Nehledíc ani k tomu, jak lze členy k valné hromadě se dostavivší nutiti, by hlasovali v určitém směru, nelze tomuto doslovu stanov přikládati ten smysl, jak činí dovolatel, naopak jest dle §§ 914 a 915 obč. zák. tento článek stanov vykládati tak, že i nadále zůstávají v platnosti důvody §u 18, pro které může býti člen zbaven členství, že však se prohlašuje za nesrovnatelnost s účelem družstevním, by valná hromada shovívavě důvody vylučovací přehlížela. Proto předpis §u 15 čís. 8 stanov zůstává i nadále pouhým předpisem upravujícím jen příslušnost valné hromady v určitých případech, v stanovách na jiném místě upravených. Dle dovolatele nesplnil žalobce povinností, uložených mu stanovami, tím, že se po rozumu §u 15 odst. 13 z rozhodnutí představenstva, jímž změněn byl přiděl bytu žalobci, neodvolal k valné hromadě. Ale, jak již řečeno, není v tomto článku stanov závazně uloženo členům, že stížnosti a spory své na valnou hromadu musí vznášeti, a nelze proto mluvit o porušení povinností, stanovami uložených. Již ve sporu čís. sb. 4584 týchž stran, jest právoplatně rozhodnuto o platnosti smlouvy ohledně sporného bytu. Touto smlouvou založeno bylo individuální právo žalobce, a žalobce nebyl ani dle zákona ani dle stanov, které nic takového neobsahují, povinen, aby se vzdal svých práv již nabytých; proto žalobce neporušil povinností k poslušnosti vůči představenstvu po rozumu §u 18 stanov tím, že nevyhověl příkazu představenstva ze dne 2. července 1924.

Čís. 5710.

Nepřípustnost pořadu práva jest tu pouze tehdy, byla-li právní věc odňata tuzemskému soudnictví, nebo patří-li k příslušnosti správních úřadů, nebo náleží-li sice před tuzemský soud, avšak nikoliv před řádné soudy nebo byla-li věc, jež není předmětem nesporného soudnictví, zahájena u soudu v řízení nesporném. Nespadá sem však časově omezená nežalovatelnost určitých nároků, vyslovená §em 5 (2) zákona ze dne 10. října 1924, čís. 240 sb. z. a n.

(Rozl. ze dne 2. února 1926, R I 40/26.)

Žalobu spořitelny ve V. proti spořitelně v N. o 300.000 Kč procesní soud první stolice zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek s předchozím řízením pro zmatečnost a odmítl žalobu. **Důvody:** Dle zjištění prvního soudu, jež zůstala odvolacím řízením nedotčena, dána byla žalovaná spořitelna již na základě vládního nařízení ze dne 19. prosince 1919, čís. 660 sb. z. a n. pod ochranný dozor a dovoleno jí pouze vyplácení nepatrných částek na staré vklady, kdežto výnosem ministerstva vnitra ze dne 20. prosince 1924, čís. 86.209